

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

V. De In jus vocando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tamen, ut ad coeptum iudicarii ordinis propositum festinemus, ex aliis iuris libris cognoscendos relinquimus.

DE IN IUS VOCANDO. TITVLVS V.

Iudex debet habere notarium, vel duos viros idoneos, qui scribant acta iudicis. h. d.

¶ Rgo si partes neque pactionibus, neque transactionibus, neque compromissis concordare reddi poterunt, ad iudicem deveniendum erit. Illud autem in primis prospicere iudicem oportebit, ne scilicet debita solemnitates in iudicio praetermittantur: adhibebiturque a publicam personam, aut duos viros idoneos, qui universa acta iudicis conscribant, ut Innocentiana constitutione, in generali Concilio edita, latius continetur.

Initium iudiciorum est citatio, sine qua omnes actus regulariter sunt nulli. h. d.

¶ Omnium h. autem iudiciorum institutorum principium, & fundamentum sunt citationes, sine quibus omnia, quae adversus absentes in omni negotio, aut loco aguntur, viribus carent. Nam neque naturalis, neque civilis ratio quenquam indefensam iudicari permittit. Quicumque igitur cum altero iudicio contendere voluerit, ante omnia curare debet, adversarium ita moneri, ut se lectorem iudice exhibere teneatur.

Ex quatuor capitulis elosoria redditur citatio: & citatus a non suo iudice non tenetur comparere. h. d.

¶ It tamen interdum pluribus modis, ut quis vocationis de se factae parere non compellatur, utputa ex persona qualitate, loci conditione, temporis ratione, & forma citationis. Personae qualitas inefficacem reddit citationem tam jus dicens, quam etiam in jus vocati. Nam si te in jus vocet, quem tibi iudicem non esse competentem manifestum sit, dubio procul ad comparandum vocatio talis te minime coarctabit.

Qui legitime citatus invitavit iudicem, non propterea potest declinare iudicem, cum sit praeventus. h. d.

¶ It tamen a contigit eum, qui legitime citatus fuerit, alterius postmodum fieri jurisdictionis, quasi praeventus, jus revocandi forum non habebit.

Citatus ad instantiam spoliatoris non tenetur comparere. h. d.

¶ Idem iuris est, si iudex quidem tuus sit, e. ex eo tamen te mandet vocari, ut in iudicio cum spoliatore tuo stare compellaris: nec enim antea comparere cogaris, quam ad omnia canonice relictus fueris. f.

Ex qualitate loci citatio non ardeat ad comparandum. h. d.

¶ Locus quoque, ad quem vocatus fueris, tunc invalidum reddit citationem, cum aut incertus est, aut citans non subest jurisdictioni. Idem etiam dici poterit, si citandus extra iudicis territorium moram trahere compellatur. Tunc enim jus dicens impune non paretur. Quomodo modum & si locus citationi designatus pestilens sit, aut alias pro citato male tutus. h.

Dubius feriatu in honorem Dei etiam ex consensu partium non potest procedi. Et angustia temporis ad comparandum dati, vana citationem. h. d.

¶ Ed & si te iudex iusserit adesse, aut inter angusta nimis tempora, aut quae veneranda sint divini cultus gratia, nullas vires habebit talis iussio. Quamvis enim non prorogare, sed expedire decet quaestiones, usque adeo tamen his diebus iudiciorum strepitus debet conquiescere, ut nisi vel necessitas cogat, vel pietas suadeat, consentientibus etiam partibus, processus habitus non teneat.

a Ca. quoniam contra. ext. de probatio. b gl. pen. c. Ecclesia sancta Maria. ext. de constit. c. gl. 2. can. pen. 3. q. 2. d Ca. pen. ext. de foro compet. c. gl. 2. can. pen. 3. q. 2. e C. si. q. 2. g. gl. 2. c. pen. 3. q. 2. h C. ex parte tua ext. de appellat. i Ca. si. extr. de feris.

Feris indultis hominum causa renuncari potest. h. d.

¶ Litem a tamen obtinet, si ob hominum necessitates feris indulta fuerint. Tunc enim acta cuncta tenent, si de partium processerint voluntate.

Delegatus debet in citatione inserere tenorem suae commissionis, & designare auditorium: Secus est in ordinario. h. d.

¶ Tam vero multum interest, delegatusne citet, an ordinarius. Ille enim, cum aliena utatur jurisdictione, longe remotos, non nisi literis commissionis & suae tenorem continentibus, & intra certa spacia quem vocare poterit. Et cum proprium non habeat auditorium, certum huiusmodi literis locum, ubi se citatus exhibere valeat, designare illum oportebit: cum in ordinatio nulla subit huiusmodi necessitas.

Tanti quid agendum sit delegato, si jurisdictionis eius expirat in peremptorio. h. d.

¶ Item in delegato quaezri potest, si peremptorie & partes is citaverit, & earum altera, die data, se se absentat contumaciter, an solum circa ultimam diei partem sit in negotio procedendum? & utrum, si duxerit expectandum, sit iterum citandus contumax? Et in hac specie multum interest, duret jurisdictionis post peremptorium terminum, an expiret. Primo enim casu, in diem alteram aequitate suadente iudex expectare poterit, nec propterea peremptorio elapso, pars contumax citanda erit, nisi gratiam eidem fecerit benignitas iudicantis: posteriore vero, ne frustra judicialis instantia evanescat, si partes, cum id noverint, se se iudici non praesentaverint, hora, qua congrue procedi possit ad exequendum, propter quod eis legitime terminum peremptorium assignaverit, ad executionem liberè procedere poterit. Discretus tamen iudex in assignatione peremptorii, non debet jurisdictionem suam, nisi necessitas urgeat, adeo coarctare.

Citatus potest ex legitimo impedimento non comparere: quo tamen cessante debet se iudici praesentare. h. d.

¶ Dhuc, tamen omnia solemniter peracta fuerint, nec vocatus accedat ad iudicem, quibusdam casibus excusandus erit: utputa si factio adversarii impeditus, aut ad majus tribunal vocatus, vel vinculis, aut infirmitate detentus, aut aliis a similibus causis implicatus non accesserit. Debet tamen cessante impedimento, quanto poterit citus, iudici sui copiam facere. e.

DE DOLO ET CONTUMACIA, ET IN POSSESSIONEM MISSIONE. TITVLVS VI.

Quis dicatur contumax, & quid sit contumacia, & quibus poenitentur. h. d.

¶ Rgo iudicè vocatus, & nulla legitima causa impeditus, si se iudici praesentare neglexerit, adversario aculante, contumaciae crimen incurrit. Est enim contumacia, erga iudicem vel praelatum commissa inobedientia. Haec autem variè iuribus coarctetur: nunc enim litis damno, nunc multa, nunc expensarum refectione f, & rei sequestratione, vel Ecclesiasticae sententiae & innodatione ob contumaciam suam conventus afficitur.

Actor mittitur in possessionem rerum rei contumacis, & post annum efficitur verus possessor, reservata quaestione super proprietate. h. d.

¶ Illud quoque videtur ordinatum, ut contumace adversario tuo existente, in possessionem earum rerum, de quibus quaestio vertitur, vel h. quae alias sunt in patri-

a Ca. si. in fin. ext. de feris. b C. ext. de dilat. gl. 2. c. pen. 3. q. 2. c C. consultus nos. ext. de offi. deleg. d Quoniam. s. fratrem de carnal. ext. ut lite non contest. e C. cum dilecti. ext. de dolo & contumacia. f C. cum dilecti. in fin. ext. eod. g C. tua fraternitatis. ext. ut lite non contestata. h C. fin. 4. in alio u. ext. ut lite non contestata.

